

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

2. Quid sit corpus, & quid sit spiritus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

Respondeo tertio, eam esse vitalem, vt talis dicitur illa, per quam aliquid potest se mouere modo tali, quo videmus animalia posse se mouere; qui motus vocari solet motus organicus, nam certe communiter homines non minus vocant viuientia illa, quæ se nutriunt; sicut nutrire se solent animalia, quàm quæ hoc modo se mouent, & omnino videtur quod motus ille & motus nutritionis habent aliquam similitudinem inter se, qualem non habent cum motibus aliis siue prouenientibus ab animalibus, siue ab inanimatis.

QVÆSTIO II.

Quid sit corpus, & quid spiritus.

23. **Q**uandoquidem ponatur in prima definitione animæ, quod sit actus corporis organici; & postea etiam resoluitur de anima rationali quod sit spiritalis forma, hic examinandum censui, quid sit esse corpus, & quid esse spiritum; vbi aduertendum est quæstionem hanc esse de corpore, & spiritu, prout opponuntur sic, vt illud quod est corpus, non sit, nec possit esse spiritus, nec e contra; vnde patet agi hic de spiritu prout capitur, non pro vento, & aëre, sicut accipitur Genes. 8. *Adduxit spiritum super terram, & imminuit aqua*, id est, aëre, & vëto siccauit Deus terram; nec pro humore animalis, vt Prouerb. 17. *Spiritus tristis exsecat ossa*, id est humor melancholicus; nec pro spiritibus vitalibus aut animalibus, vt satis communiter accipi solet; nec pro anima sensitua, vt Eccles. 3. *Quis nouit, si spiritus filiorum Adam ascendat sursum, & spiritus iumentorum descendat deorsum?* In quo etiam sensu, quæ animalia moriuntur, dicuntur emitte spiritum; non inquam agitur de spiritu hic in vlla ex his acceptionibus, quia quæ sic sunt spiritus, sunt etiam corpora; sed agitur, vt dixi, de eo, vt opponitur corpori sic, vt illud, quod est spiritus, non sit corpus, in quo sensu sumitur spiritus in eo loco Lucæ 24. *Palpate, & videte, quia spiritus carnis, & ossa non habet.*

CONCLUSIO I.

24. *Corpus vt sic non bene describitur esse substantia naturaliter petens habere triam dimensionem.* Hæc est contra Huradum disp. 2. sect. 3.

*Probat*ur: quia superficies est corpus, prout corpus opponitur spiritui, secundum omnes, & tamen non habet nec petit habere triam dimensionem. Et idem dicendum est de linea, ac puncto substantiali, ergo corpus vt sic non bene sic describitur.

Confirmatur: si daretur aliqua substantia indiuisibilis potens occupare locum diuisibilem impenetrabiliter, vt secundum multos est possibile, esset corpus, & tamen non esset triam dimensionis.

Deinde si daretur substantia triam dimensionis, quæ esset nata occupare locum diuisibilem, ita vt esset tota in toto, & tota in qualibet parte, vt aliqui philosophantur de facto Angelos esse, non esset corpus.

*Obicit*ur, secundum Augustinum de quantitate animæ non potest concipi corpus, quod non habeat longitudinem, latitudinem, & profunditatem: ergo ratio corporis consistit in habendo illam triam dimensionem.

Respondeo, distinguendo antecedens: prout corpus opponitur spiritui, nego antecedens; prout opponitur superficiei, lineæ, & puncto, transeat antecedens. Et similiter distinguo consequens: ratione corporis vt sic, prout corpus opponitur spiritui, nego consequentiam; prout opponitur superficiei & lineæ, transeat consequentia.

CONCLUSIO II.

25. *Non bene describitur corpus vt sic, esse illud quod exigit connaturaliter quantitatem; neque quod est impenetrabile cum alio eiusdem speciei; neque quod dicit ordinem ad materiam; neque quod habet partes integrantes.*

*Probat*ur quoad primam partem; quia anima rationalis exigit connaturaliter quantitatem, & tamen non est corpus.

Et si dicas quod non exigit ita, quin naturaliter possit esse absque quantitate.

Contra, hinc non sequitur quin mala sit prædicta descriptio, quæ solum ponit exigentiam connaturalem, & non specificat illam particularem exigentiam, quæ ponitur in responsione.

*Probat*ur secundo, eadem pars: quia si daretur aliqua substantia diuisibilis, quæ non exigeret quantitatem, vt multi ex Antiquis Patribus philosophati sunt de Angelis, & exigeret tamen esse in loco diuisibili cum proportionem partis ad partem, illa substantia esset corpus; & ideo illi Patres dixerunt consequenter Angelos esse corporeos; ergo ratio corporis, vt sic non infert exigentiam quantitatis.

Confirmatur, quia cæli absque dubio sunt corpora, & tamen non adeo certum est, quod habeant aut exigant quantitatem: ergo conceptus corporis potest haberi absque exigentia quantitatis.

*Probat*ur secunda pars conclusionis, quæ est contra Arriagam: quia si Deus crearet substantias habentes partes extensas, quæ pererent ex natura sua esse penetrabiles, non minus quam corpora gloriosa exigunt, beneficio dotis gloriosæ penetrabilitatis, in quo difficulter potest dari implicancia, illæ essent corpora non minus quàm corpora gloriosa de facto sunt, etiam vt gloriosæ ergo ratio corporis vt sic non includit illam impenetrabilitatem.

Confirmatur, per illam sententiam Patrum de Angelis corporeis, quos tamen non putabant impenetrabiles.

Confirmatur secundo, quia Arriaga non habet vllam rationem pro sua sententia, nisi quod non possit explicari ratio corporis melius: sed hoc est falsum, vt postea patebit: ergo.

26. *Probat*ur tertia pars: quia si non detur de facto corpus simplex completum, vt multi asserunt dari, certe potest de potentia absoluta dari tale corpus, vt ostensum est in libris de Cælo.

*Probat*ur denique quarta pars: quia punctum substantiale quale datur de facto secundum multos, & possibile est dari, saltem de potentia absoluta, est corpus, & tamen non habet partes integrantes, & idem est de substantia indiuisibili potenti occupare locum diuisibilem cum impenetrabilitate.

Deinde substantia spiritalis diuisibilis posset dari, vt postea.

Aduerte autem hic pro solutione obiectionum, quæ opponi possunt contra quæcumque partem huius Conclusionis, non velle me quin substantia exigens quantitatem aut impenetrabilitatem sic, vt non possit esse naturaliter absque quantitate & impenetrabilitate, sit corpus; imo existimo quod omnis talis sit corpus, & in hoc fundatur illud Christi argumentum: *Palpate, & videte, quia spiritus carnis, & ossa non habet*, quia scilicet ex palpatione, quæ absque quantitate & impenetrabilitate fieri non poterat, optime sequebatur quod Christus, qui palpari poterat, non esset spiritus, cum hic propter defectum quantitatis, & impenetrabilitatis palpari nequeat. Sed contendo hic rationem corporis vt sic, in hoc non consistere, quamuis ratio corporis particularis posset hoc habere vnâ cum ratione corporis vt sic.

CONCLUSIO III.

27. *Corpus, seu substantia corporea vt sic, prout opponitur substantiæ spiritali, bene describitur esse substantia connaturaliter impotens occupare locum diuisibilem indiuisibiliter, ita vt possit esse tota in toto, & tota in qualibet parte illius loci; saltem sic, vt possit aliquando plus, aliquando minus loci occupare, nec determinetur ad determinatum locum.* Hæc est nullius, quod sciam.

*Probat*ur tamen: tum quia alia melior explicatio nequit dari; tum quia omnis substantia, quæ de facto est corporea, etiam punctum substantiale, habet hanc rationem, & nulla ex iis, quæ de facto dicuntur spirituales habent illam; nec potest assignari vllus cõceptus substantiæ corporeæ possibilis, cui nõ possit hæc ratio cõpetere, aut vllus conceptus substantiæ spiritalis possibilis, cui competat. Addidi autem illam vltimam particulam: *Saltem sic, vt non determinetur naturaliter ad determinatum locum*, propter

Descriptio corporis, vt hic

Alie descriptiones corporis reii-

Ppp

propter

propter sententiam eorum, qui putant possibile esse ali-
quod materiale indiuisibile, quod possit occupare spa-
tium diuisibile, sed ita ut semper determinetur ad tantū
spatij; quæ sententia si vera est, necessario adiungenda
erat illa particula, alias descriptio competeret isti rei
materiali indiuisibili. Quod si non sit vera illa senten-
tia, non erit illa particula necessaria, sed reliquæ suffi-
cient.

Obiicit: Anima brutorum perfectiorum, ut equi, bo-
vis, leonis, est indiuisibilis, & occupans locum diuisibile
indiuisibiliter, secundum Thomistas, & tamen non est
corporea: ergo non est bona illa descriptio.

Respondet: quamuis ita teneant Thomistæ, negandam
tamen esse maiorem: de quo postea suo loco.

CONCLUSIO IV.

28. De facto omnis forma, tam substantialis, quam acci-
dentalis corporea, ita dependet a substantia corporea, tanquam
a subiecto, siue immediato, siue mediato: ut non possit connatu-
raliter esse absque illo; nec tamen illa dependentia inuoluitur
necessario in conceptu formæ corporeæ ut sic, quæ opponitur
formæ spirituali ut sic. Hæc quoad primam partem est
communissima.

Probat: quia omnis forma substantialis præter ani-
mam rationalem, educitur à potentia materiæ, aut cor-
poris, ut probatum est primo Physicorum; ergo omnis
forma substantialis corporea habet talem connatura-
lem dependentiam à substantia corporea.

Deinde nulla forma accidentalis potest reperiri natu-
raliter absque subiecto substantiali: sed nullum est sub-
iectum substantiale, nisi quod sit, vel spirituale, vel cor-
porale, sed omnis forma, quæ solum habet dependen-
tiam à spirituali subiecto est spiritualis; ergo omnis for-
ma corporea, quæ non est spiritualis, debet habere depen-
dentiam de facto à corpore.

Confirmatur: quia nulla potest assignari forma corpo-
rea, siue accidentalis, siue substantialis, quæ non depen-
det sic à corpore: ergo dicendum est, quod omnis ta-
lis sic dependeat.

Probat: secundam partem, quam apud nullum authorem
reperio, & videtur esse contra communem modum
loquendi, est tamen conformis ad principia communia
Scotistarum, & aliorum, qui arguunt ex indiuisibili modo
existendi, quem tribuunt Thomistæ animabus brutorum
perfectiorum, quod esset spiritualis, quamvis non depen-
deret in esse & fieri à corpore.

Probat: inquam, quoad hanc partem: quia quamuis
per impossibile anima rationalis esset dependens in esse,
& fieri à corpore, sanè non propterea sequeretur, quod
non esset spiritualis, modo esset tota in toto, & tota in
qualibet parte, & hinc non obstante, quod animæ bru-
torum haberent talem dependentiam, bene adhuc infe-
runt Scotistæ, & alij quod essent spirituales, si essent indi-
uisibiles, & totæ in toto, ac totæ in qualibet parte cor-
poris: ergo illa dependentia non inuoluitur in conceptu
formæ corporeæ.

29. *Probat:* secundum: quia quamuis albedo non habe-
ret dependentiam à corpore, aut subiecto villo magis,
quam anima rationalis habet à corpore, non propterea
perderet rationem formæ corporeæ, & gratis omnino ac
absque villo fundamento diceretur, quod non esset cor-
porea, si sic non dependeret; ergo illa dependentia non
inuoluitur in conceptu formæ corporeæ ut sic.

Confirmatur: quia, vel inuolueretur tanquam prædica-
tum essentiale, vel tanquam proprietas, (loquor de depen-
dentia aptitudinali aut radicali, nam certum est depen-
dentiam actuale posse separari à forma corporea
tam substantiali, quam accidentali absoluta, ut patet in
accidentibus separatis. Sed neutro modo inuoluitur: ergo.

Probat: minor quoad primam partem: quia si tan-
quam prædicatum essentiale, vel tanquam prædicatum
essentiale commune ipsi, & aliis formis, sicut animal in-
cluditur, tanquam prædicatum essentiale in homine; vel
tanquam prædicatum essentiale proprium, & constitues
ipsam formaliter in esse corporeæ; non tanquam prædi-
catum commune, quia deberet competere aliis formis

spiritualibus, quod manifestè falsum est; non etiam tan-
quam proprium, & formaliter constitutum in esse ta-
litum quia hoc gratis diceretur, tum quia sic non pos-
semus concipere ullam formam spirituales per mo-
dum sic dependentis, quod manifestè patet falsum; tum
denique, quia ideo haberet vna forma dependentiam
ad corpus potius quam alia, quia habet aliquam forma-
litatem distinctæ rationis à formalitatibus inclusis in
altera forma: ergo ante dependentiam illam quomodo-
cumque consideratam debet assignari aliqua alia forma-
litas, ad quam sequitur dependentia, & sic dependentia
illa non erit formalitas essentialiter constitutiva.

Probat: eadem minor, quoad secundam partem,
nempe quod non inuolueretur illa dependentia tanquam
proprietas: quia si sic inuolueretur, posset in forma cor-
porea assignari aliquod prædicatum essentiale, per quod
tanquam per medium posset inferri illam proprietatem
competere formæ corporeæ, ut corporea est. Sed hoc est
falsum: ergo.

CONCLUSIO V.

30. Forma corporea absoluta bene describitur esse, quæ
non potest connaturaliter esse in pluribus locis simul secundum
se totam aut easdem partes. Forma vero corporea respectiva be-
ne describitur esse, quæ habet determinare substantiam aut for-
mam absolutam corpoream, tanquam subiectum cui inhereat.

Hæc probatur quoad primam partem: tum quia omnis &
sola forma, quæ solet aut potest vocari corporea, habet
hanc rationem; tum quia in hac explicatione habet pro-
portionem cum substantia corporea, prout ante ipsam
explicauimus denique, quia non potest assignari melior
explicatio.

Dices: posse explicari formam corpoream per hoc
quod dicatur esse illa, quæ connaturaliter exigit esse im-
penetrabilis cum aliis formis eiusdem rationis.

Contra primo, quia illæ ipsæ rationes propter quas su-
pra reieci similem explicationem substantiæ corporeæ
ut sic, deseruiunt etiam ad impugnandam hanc explica-
tionem.

Contra secundo, quia duo gradus intensiōis caloris,
verbi gratia, sunt eiusdem speciei & corporei, nec tamen
expellant se inuicem ab eodem loco, sicut nec expellant
se ab eodem subiecto.

Probat: eadem Conclusio, quoad secundam partem: quia
omnis forma, quæ habet talem vim determinandi rem
corpoream, qualem habet accidens respectuum in ordi-
ne ad suum subiectum, habet essentialiter connexionem
cum ipso, ratione cuius nec de potentia absoluta posset
esset absque ipso; sed hoc abunde sufficit, ut dicatur cor-
poreum, & differat ab omnibus illis formis respectiuis,
quæ non dicunt talem ordinem ad corporeum: ergo bene
describitur per hoc forma respectiva corporea ut sic.

Si autem quæras, cur illi non sufficiebat descriptio af-
signata pro forma corporea absoluta.

Respondet: quia secundum multos Scotistas aliqua for-
ma spiritualis respectiva habet non posse esse naturali-
ter in pluribus locis, quamuis sit in subiecto existente
in pluribus locis, verbi gratia Vbi, quod habet anima ad
locum, in quo est caput, & quam habet ad caput, non
est, nec potest naturaliter esse in loco pedis, aut simul
cum vnione quam habet anima in pede propter essen-
tialiter dependentiam ad terminum: quæ doctrina si sit
vera, descriptio illa formæ absolutæ corporeæ non pos-
set esse bona descriptio formæ respectivæ corporeæ,
quandoquidem conueniret vnioni spirituali subiectatæ
in anima. Ut ergo vel conformarem me huic doctrinæ
Scotistarum, vel certe abstraherem ab illa, consultius vi-
debatur aliam assignare descriptionem formæ corpo-
reæ respectivæ.

CONCLUSIO VI.

31. Spiritus seu substantia spiritualis non corporea, ut
sic, optime describitur esse substantia, potens connaturaliter
occupare

Omnis
forma
corporea
dependet
à corpo-
reo subie-
cto, sed
illa depen-
dentia non
est ipsi es-
sentialis.

Descri-
ptio for-
mæ cor-
poreæ ab-
solutæ &
respecti-
uæ.

*Quid sub-
stantia spi-
ritualis sit.*
occupare locum diuisibilem indiuisibiliter, saltem sine neces-
saria exigentia loci determinati sic, quin possit esse in maiori
vel minori, & similiter potest describi forma spiritalis abso-
luta; forma vero spiritalis respectiua potest describi esse
forma petens subiectum spirituale ex natura sua extrinseca
essentialiter. Hæc debet esse omnium eorum, qui tenent
præcedentes conclusiones.

Probatur ex dictis; quia ad explicandas substantias &
formas spirituales tam absolutas quam respectiuas, suffi-
cit conceptus, quo distinguantur à substantiis & formis
corporeis quibuscumque, habeantque oppositionem
cum ipsis. Sed hoc fit per hæc descriptiones, ut patet, ergo
hæc descriptiones sunt bonæ: nec in hoc potest esse
ulla difficultas præter illas, quæ militant contra præce-
dentes conclusiones, quarum probationes maxime con-
firmant hanc conclusionem.

CONCLUSIO VII.

*Indiuisi-
bilitas
partium
integralium
non est de
ratione
accidentis
spiritualis.*
32. *Indiuisibilitas partium integralium non est de ratione
accidentis spiritualis, nec ulla ratione necessario connexa
cum illò. Hæc est iam communior Scotistarum & recentio-
rum; & nominatim Suarez 5. Met. par. 1. Arriaga hic
disput. 1. num. 61. contra Hurtadum disput. 2. sect. 3. Vasq.
& alios.*

Probatur manifeste: quia Fides, Spes, & Charitas tam
supernaturales quam naturales, sunt accidentia spiri-
tualia secundum omnes: sed sunt diuisibiles in plures
gradus; quandoquidem intendi possint; intensio enim
non fit, quidquid dicant Thomistæ in libris de Generatione
impugnati, absque additione gradus ad gradum.

Hæc probatio efficaciter facit contra Thomistas, qui ne-
queunt respondere nisi iuxta sua principia de intensio-
ne, quorum impugnatio ad supradictum locum remit-
tenda est.

Hurtadus vero non conueniens cum Thomistis in illis
principiis,

Respondet diuisibilitatem partium integralium inten-
sionis non repugnare accidenti spirituali, sed diuisibili-
tatem partium extensionis, qualem secundum ipsum ha-
beret vnio animæ ad corpus si esset diuisibilis, ac vna
pars ipsius corresponderet vni parti corporis, altera al-
teri, & idem tenet de vbi Angelico, quo est præfens lo-
co diuisibili, unde putat tam vnionem animæ ad corpus
diuisibile, quam vbi Angelicum terminatum ad locum
diuisibilem, necessario esse indiuisibilia, & alias illa
non fore spiritualia.

Contra primo, quia quoties diuisibilitas extensua non
exigit diuisibilitatem subiecti, non magis repugnat acci-
denti spirituali, quam diuisibilitas intensua; nulla enim
ratio adferri potest, cur magis repugnaret: sed diuisibili-
tas, quæ esset in vnionibus & vbi prædictis, non exige-
ret diuisibilitatem subiecti, imo potius exigeret indiuisi-
bilitatem eius, quandoquidem idem ipsum subiectum
secundum se totum, quod deberet vniri vni parti corpo-
ris & poni in vna parte loci, deberet vniri aliis parti-
bus corporis & poni in aliis partibus loci.

33. *Contra secundo, & sit etiam secunda probatio
Conclusionis; vnio animæ ad corpus est diuisibilis in
plures partes integrantes non intensiōis, sed extensiōis;
sed illa vnio est spiritalis, ut fatentur aduersarij, &
patet ex Conclusionem sextam: ergo diuisibilitas in partes
integrantes etiam extensuas, non repugnat accidenti
spiritali.*

Probatur maior quoad illam partem, quia dicit quod
illa vnio sit diuisibilis, in qua sola esse potest difficultas:
nā quoad alteram partem, in qua dicit, quod sit diuisibilis
in partes extensionis, concederetur ab aduersariis si conce-
derent ullam diuisibilitatem in vnione; & patet quia per
illas plures partes non magis intense vnitur anima cor-
pori, quam per vnā partem ex illis.

Probatur inquam, maior quoad illam primam partem:
quia alias, quoties acquireret homo aliquam partem cor-
poris nouam per quancumque nutritionem, etiam si illam
solum acquireret ad manum, vnio animæ præcedens,
etiam illa qua vniebatur pedi, deberet destrui, & deberet
de nouo vniri pedi, ac reliquis corporis partibus: sed hoc

est falsum, tum quia id gratis diceretur accidere, tum
quia apparet tam incredibile ex terminis, ut absque ma-
gno fundamento non debeat asseri, quale non habent
aduersarij; tum denique, & præcipue quia pro instanti,
quo homo nutrit se mediante anima, manet vnio præce-
dens: ergo non destruitur, nec aduenit alia vnio totalis.
Consequentia quoad primam partem est euidens: pro-
batur quoad secundam: quia sic duplici vnione vniretur
simul & semel eidem parti corporis, quod omnes faten-
tur absurdum propter superfluitatem.

Probatur ergo antecedes: quia in quocumque instan-
ti producit effectus realis, debet existere causa realis
istius effectus, nec sufficit quod extiterit ante, alias quod
non esset, posset aliquid producere: sed homo est causa
istius vnionis, quæ producit in instanti nutritionis, non
vero homo constitutus per illam ipsam vnionem: ergo
homo constitutus per vnionem præcedentem, & conse-
quenter in illo instanti debet esse vnio præcedens.

Confirmatur: quia causa debet esse prius natura, quam
effectus: ergo homo causans illam vnionem acquisitam
per nutritionem debet esse prius natura, quam illa vnio:
sed non potest esse homo absque aliqua vnione: ergo de-
bet habere pro priori illo naturæ in eodem instanti
temporis alteram vnionem.

Confirmatur secundo: quia non est ipsa anima sola, & ut
non vnita corpori, quæ potest causare illā vnionē: ergo
causat illam ut vnita, & consequenter vnio ad corpus al-
qua antecedit in anima anterioritate naturæ pro eodem
instanti temporis illam aliam vnionē, quod est intentum.

34. *Alij probant maiorem, quia inde sequeretur quod ad
singulas nutritiones, seu ad singulas partes corporis,
quas perderet, homo moreretur, quia ad singulas illas
tolleretur tota vnio animæ ad corpus: mors autem con-
sistit in tali separatione, seu ablatione vnionis.*

Verum hæc probatio mihi non satis placet, quia aduer-
sarij dicunt, mortem non consistere in ablatione quacū-
que vnionis; sed in ablatione tali, à qua fieret ut pro ali-
quo tempore, vel instanti temporis non haberet vnionē
vllam, nec illam quæ auferetur, nec aliam succedentem,
talis autem ablatio vnionis non fieret secundum aduer-
sarios; unde secundum ipsos non sequeretur mors ho-
minis ad singulas nutritiones, quamuis ad singulas illas
tolleretur tota vnio præcedens, quia etiam ad singulas
illas produceretur noua vnio.

35. *Alij probant eandem maiorem: quia quandoquidem
nutritio fieri debeat continue & in tempore, in quo sunt
infinita instantia, deberent produci infinitæ vniones to-
tales sibi inuicem succedentes.*

Hæc etiam probatio nihil prorsus urget, tum quia sicut
in tempore illo non dantur infinita instantia simpliciter,
sed syncategorematice; ita etiam nec in vnionibus ipsi
correspondentibus debet dari infinitus numerus simpli-
citer, sed tantum syncategorematice. Tum quia æque mi-
litat contra admittentes diuisibilitatem vnionis, nam tam
sequeretur in ipsorum sententia, quod acquireretur in-
finitæ partes vnionis, quam infinitæ vniones totales in
aliorum; & ex alio capite tam repugnant infinitæ partes
vnionis quam infinitæ vniones, quantum ad infinita-
tem, ut manifestum est.

35. *Probatur tertio conclusio: quia si requireretur indi-
uisibilitas in forma accidentali spiritali, nec posset ipsi
competere diuisibilitas, maxime quia alias non posset
distingui à forma corporea accidentali: sed hoc est fal-
sum: ergo. Probatur minor: quia posset distingui per con-
ceptum illum, per quem descripta est conclusio sexta:
in illo autem non ponitur indiuisibilitas, aut aliquid, ex
quo necessario sequatur.*

Probatur secundo: quia indiuisibilia materialia acci-
dentalia, quæ admittuntur in quantitate, & qualitatibus,
sunt formæ accidentales corporeæ: ergo forma acciden-
talis corporea non habet distingui à spiritali per diui-
sibilitatem præcisè.

Confirmatur in sententia Thomistarum ad hominem,
quia ipsi dicunt animas perfectorum brutorum esse cor-
poreas, & indiuisibiles.

Confirmatur secundo: quia dantur aliquæ formæ corporeæ diuisibiles, aliquæ indiuisibiles; ergo possunt dari aliquæ formæ spirituales diuisibiles, & indiuisibiles absque præiudicio spiritualitatis.

Ex his patet spiritum, seu substantiam spirituales, ut sic, quæ ponitur directè in prædicamento substantiæ finitæ, esse substantiam completam potentem naturaliter occupare locum diuisibilem indiuisibiliter. Et corpus ut sic, seu substantiam corpoream, quæ ponitur directè in eodem prædicamento, esse substantiam completam, non potentem sic occupare locum. Hæc autem substantia completa potest diuidi in eam, quæ petit quantitatem connaturaliter; & eam quæ non petit, modo tamen possibilis sit talis substantia; & conceptus substantiæ corporeæ petentis quantitatem est magis notus & vulgaris, ut potè qui competit omnibus substantiis, quas de facto cognoscimus esse corporeas.

In hac autem ita vulgari acceptione potest diuidi corpus in organicum, & non organicum. *Organicum* est, quod habet partes diuersæ rationis ordinatas ad operationes diuersas sibi mutuo subordinatas, & talia sunt corpora omnium substantiarum corporearum viuentium, quæ viuunt vita, siue vegetatiua, siue sensitiua, siue rationali.

Non organicum est quod non habet partes huiusmodi, sed vel eiusdem rationis, ut est corpus aquæ, ignis, aeris, vel si habeat partes diuersæ rationis, illæ tamen non sibi inuicem subordinantur in suis operationibus, & talia corpora sunt corpora cælestia, si habeat partes subtiliores & densiores, & lapides etiam aliqui, in quibus reperitur quædam diuersitas in suis partibus.

Q V Æ S T I O III.

Verum in viuentibus corporeis detur alia forma substantialis præter animam.

37. *S*uppono iam ex dicendis dari animam in quolibet viuento corporeo, quod de facto datur, quidquid sit an possit dari de potentia absoluta aliquid viuens corporeum, quod esset substantia simplex atque adeo quod non constaret anima.

Quæritur ergo, an præter animam detur in illis alia forma substantialis, cum qua quæstione in re coineidit alia quæ solet examinari lib. 1. *Physicorum*, an possint dari naturaliter duæ formæ substantiales subordinate in eodem composito substantiali; nam si præter animam in viuentibus detur alia forma substantialis, sine dubio poterunt dari duæ tales formæ; & si non detur, non poterunt dari, quia nullibi possunt potius quam in viuentibus dari.

Communior sententia Thomistarum & recentiorum cum D. Thoma 1. qu. 76. art. 3. Suarez disput. 15. Met. Hurt. disp. 4. Phys. Aueris q. 20. sect. 3. est negatiua, quam sententiam tanta acrimonia defendendam suscepit *Arriaga disp. 3. Phys. num. 50.* & deinceps, ut non contentus oppositæ sententiæ impugnatione, ulterius etiam ei inuidiam cõeziare nitatur, asserens non solum nullum in Hispania eam docere, paucos in Italia, & Germania rarissimos, sed præterea in Hispania nullum eam ex professo impugnare dignari, tanquam rem sine solido fundamento.

Sed, ut ab hoc ipso incipiam, certum est quotidiana experientia omnium fere professorum, eos non dedignari sententias solido fundamento carentes impugnare, imo eas potius impugnare deberent; & sane aliàs maxima pars opinionum particularium ipsiusmet *Arriaga*, & inter ceteras hæc ipsa, quam in hac controuersia tenet, ab omni esset impugnatione secuta, utpote quæ sine dubio minus solido caret fundamento quam sententia opposita.

Deinde cum in Hispania, Gallia, Germania, Italia præter quamplurimos Professores nullius se authoris sententiæ alligantes, tantus numerus Scoticæ doctrinæ Professorum sit, hanc sententiam affirmatiuam tenentium, ut vix dubitem quin & *Thomistarum & Iesuitarum*

numerum adæquent, nisi eos hic Author tam paruifaciat, ut pro nihilo reputandos existimet, non video quomodo ex veritate stare possit, quod de paucitate eorum, qui eam sententiam profitentur, tam libere pronuntiat. Quod si de iis ipse tam humiliter sentiat, dabit nobis, si modestia aliam veterem comparisonem, ipsius ea de re censuram, ut & de hac ipsa controuersia opinionem, contemnere.

Secunda sententia est affirmatiua, quam tenet *Scotus in 4. dist. 12. qu. 3. cum omnibus suis*, nominatim *Fabro theorema. 37. Canello hic disp. 1. sect. 4. Mastro disp. 2. Phys. qu. 4. art. 2. & disp. 5. art. 1. quos sequuntur Zabarellus, Murcia, Dandinus, Piccolominus, Coninch. de Sacram. qu. 76. art. 2. Camerarius 2. par. q. 27.*

C O N C L U S I O.

18. *Dantur in substantiis corporeis viuentibus alie formæ substantiales præter animam quæcumque.* Hæc est iuxta secundam sententiam contra primam.

Probat Camerarius hanc conclusionem fuisse ex variis autoritatibus *Philosophi*, quas apud ipsum videndas relinquo, quia non tam authoritati quam rationi in hac re fidendum censeo: sufficit vnus locus ipseus ex 1. de anima rex. 72. ubi probat animam non esse corpus, quia alias duo corpora essent naturaliter in eodem loco: Si enim non daretur aliud corpus in viuētibus præter ipsam animam, hæc sequela non valeret; ergo secundum *Philosophum* datur corpus in homine distinctum ab anima, cum quo est simul in eodẽ loco anima: sed illud aliud corpus debet esse quid constitutum substantialiter per aliquam formam substantialem: ergo præter animam in viuētibus datur talis forma: & illa ipsa est, quam vocant *Scotiste* formam corporeitatis, quia scilicet constituit illud corpus, ex quo & ex anima constituitur viuens.

Respondere possunt aduersarij, illud corpus, cum quo simul in eodem loco est anima, esse materiam primam, siue secundum se sumptam, ut volunt aliqui, siue ut afficitur diuersis accidentibus organizantibus illam, ut volunt alij.

Sed contra: quia qua ratione materia prima potest vocari corpus, ex eo scilicet, quod sit substantia non spiritualis, eadem ratione anima quælibet præter rationalem esset etiam corpus; neque in hoc sensu accipiendo corpus, est incoueniens quod duo corpora sint in eodem loco, imo de facto debent esse: ergo nõ intellexit *Philosophus* corpus in hoc sensu, sed in alio. Quod si materia prima per se nõ est corpus in sensu *Philosophi*, profecto nec ab accidentibus vllis potest accipere esse corpus: ergo *Philosophus* non intellexit in prædicto loco per corpus, aut materiam primam secundum se, aut materiam primam cum accidentibus.

Probat secundò argumento Theologico desumpto ex *Scoto* supra: quia si in triduo mortis Christi Domini aliquis Apostolorum consecrasset Panem, posuisset sub speciebus Panis corpus Christi Domini, qui est terminus per se istius conuersionis; sed hoc esset falsum, si corpus Christi Domini non diceret formam substantialem distinctam ab anima; ergo dicit talem formam.

Probat minor: quia non poneretur tum corpus Christi Domini, quatenus est constitutum per animam, alias reduceret Christum ad vitam: ergo quatenus constituitur per aliquam aliam formam substantialem, non per formam cadaueris, quod de nouo fingunt aduersarij produci post separationem animæ, quia corpus constitutum per illam formam, non est corpus Christi magis, quam ignis generatus ex ligno est corpus ignis, ut patet.

Dicitur corpus, quod est terminus conuersionis, esse vel materiam primam solam, vel materiam primam cum accidentibus disponentibus ad esse carnis, ossis, & reliquarum partium corporearum Christi; unde quia in triduo mortis existerat materia Christi cum illis accidentibus, propterea poterat panis conuerti in corpus Christi.

41. *Contra primò*, quia nemo dicit corpus ligni esse sub forma ignis, quauis materia prima ligni maneat sub illa forma: ergo quauis materia prima Christi poneretur sub speciebus

quid substantia spirituales posita in prædicamento substantiæ.

Dantur in viuētibz præter animam formæ corporeitatis.

Probatio ex authoritate philosophi.